

ת"ד 9810/08/13 - מדינת ישראל נגד אכרם ערטול

בית משפט השלום לתעבורה בנצרת

ת"ד 9810-08-13 מדינת ישראל נ' ערטול
תיק חיצוני: 1425002013

בפני	כב' השופטת מנאל חליחל-דיאב
מאשימה	מדינת ישראל
נגד	
נאשמים	אכרם ערטול

החלטה

1. בפני טענה מקדמית, לביטול כתב האישום, מטעמי הגנה מן הצדק, בהתאם לסעיפים 149(10) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב - 1982 (להלן: "החסד"פ").

כתב האישום:

2. כנגד הנאשם הוגש כתב אישום בגין עבירות של התנהגות הגורמת נזק, נהיגה ברשלנות, סטייה מקו נסיעה וחבלה של ממש.

3. על פי הנתען בכתב האישום, בתאריך 16/5/13 נהג הנאשם ברכב ברשלנות ובקלות ראש ומסיבה בלתי ברורה סטה לשמאל והתנגש בשטח ההפרדה והתהפך (להלן: "התאונה").

4. כתוצאה מהתאונה נחבל הנאשם בעצמו חבלות של ממש, ונגרמו נזקים לכלי הרכב.

טענות מטעם הצדדים:

5. המבקש עותר לביטול כתב האישום, מאחר והנאשם נפגע בתאונה. לטענתו אינו זוכר עוד את פרטי האירוע בשל הפגיעה וחבלות הראש מהן סובל. המבקש טוען עוד, כי יש להורות על תיקון כתב האישום או אי הרשעתו משיקולי שיקום והעדר עניין ציבורי.

עמוד 1

6. המשיבה מתנגדת לבקשה וטוענת כי הגשת כתב האישום במקרה שבפנינו נועדה לבלום פעילות אכיפה שלוחת רסן והאינטרס הציבורי עולה על האלמנט ההרתעתי.

דין:

7. סעיף 149 (10) לחסד"פ, מקנה סמכות לבית המשפט להורות, על ביטול כתב אישום, אם הגשתו או ניהול ההליך הפלילי "**עומדים בסתירה מהותית לעקרונות של צדק והגינות משפטית**".

8. טענת הגנה מן הצדק תתקבל במקרים חריגים בלבד בהם מתקיימים אותם תנאים, כפי שעוצבו בפסיקה ואשר עניינם מבחן "הפגיעה הממשית בתחושת הצדק וההגינות".

בע"פ 4855/02 מדינת ישראל נ' ד"ר איתמר בורוביץ פ"ד נט(6), 776, 804-803 (להלן: "**פרשת בורוביץ**"), נקבע:

"מאז פסק-הדין בפרשת יפת "שוב אין מקום לוויכוח בדבר עצם קליטתה של הדוקטרינה של 'הגנה מן הצדק' במשפט הפלילי הישראלי..." אלא שהלכה למעשה לא זכתה הדוקטרינה ליישום ממשי. בשורה של מקרים, שנדונו לפני בית-משפט זה מאז פרשת יפת, הועלתה לפניו הטענה כי פגם כזה או אחר בפעולתן של רשויות התביעה מצדיק לבטל את כתב-האישום מטעמי הגנה מן הצדק. במקרה אחד ויחיד פסק בית-המשפט לקבל את הטענה (על"ע 2531/01 חרמון נ' הוועד המחוזי של לשכת עורכי-הדין בתל-אביב-יפו, פ"ד נח(4) 55); ועיון בפסק-דינה של השופטת פרוקצ'יה בפרשה האמורה מעלה, כי המדובר היה במקרה שנוסביותו חריגות ביותר. אך בכל יתר המקרים, שבהם הובאה לפניו הטענה, פסק בית-המשפט לדחותה.

... מטרת החלתה של ההגנה היא לעשות צדק עם הנאשם, ולא לבוא חשבון עם רשויות האכיפה על מעשיהן הנפסדים... ברם, לא כל מעשה נפסד שעשו הרשויות החוקרת או המאשימה, או רשות מעורבת אחרת, יצדיק את המסקנה שדין האישום להתבטל מטעמי הגנה מן הצדק; בין מפני שבאיזון בין האינטרסים הציבוריים המתנגשים גובר הענין שבקיום המשפט, ובין (וזה, כמדומה, המצב השכיח) מפני שבידי בית-המשפט מצויים כלים אחרים לטיפול בנפסדות מהלכיהן של הרשויות. ביטולו של הליך פלילי מטעמי הגנה מן הצדק מהווה אפוא מהלך קיצוני שבית-המשפט אינו נזקק לו אלא במקרים חריגים ביותר".

9. בעפ"ת 43868-03-14 מדינת ישראל נגד מונג'ד עוידאת (פורסם בנבו, מיום 20.7.14) אליו הפנתה ב"כ המשיבה, כב' השופט ד"ר אברהם אברהם קבע בנסיבות הדומות לעניינו כדלקמן:

12. בשלב הראשון של המבחן התלת שלבי אנו מצויים, כאמור, לזהות את הפגם שנפל בהתנהגותה של התביעה, ורק אם מצינו פגם שכזה, עלינו להידרש לשלבי הבחינה הבאים. בכך אין כדי לומר, כי אם לא יכולנו לזהות זדון או חוסר תום־לב בהגשת כתב האישום, נסתיימה מלאכתנו. כאמור בהוראת החוק, אפשר שעצם הגשתו של כתב האישום עומדת "בסתירה מהותית לעקרונות של צדק והגינות". אם לא נמצאנו מזהים פגם שנפל בהתנהגותה של התביעה בהגשתו של כתב האישום (וזהו המקרה שלפנינו), הפגם שאחריו אנו תרים בשלב הראשון מכוון, הלכה למעשה, ל"סבירות" הגשתו של כתב האישום, סבירות הנגזרת מן המבחן המהותי שנקבע בחוק (משמע סתירה מהותית לעקרונות של צדק והגינות). בכך יש משום שילוב בין השלבים הראשון והשני שנקבעו בעניין בורוביץ', שהרי על מנת לקבוע אם הפעילה התביעה כדבעי את שיקול דעתה בהגשתו של כתב האישום במקרה הקונקרטי, עלינו לבחון האם ההעמדה לדין פלילי של המשיב עומדת בסתירה לעקרונות של צדק והגינות.

13. כפי שראינו, בגדרו של השלב השני של המבחן התלת־שלבי עלינו לאזן בין האינטרסים השונים הנוגעים בדבר. מבין אלה שנמנו בעניין בורוביץ' ישימים לענייננו, מחד, חומרתן של העבירות המיוחסות למשיב, ומכאן האינטרס הציבורי שבהעמדתו לדין בגינן, ומנגד - מצבו הגופני הקשה בעקבות התאונה שנולדה בחטא. באיזון שיש לעשות בין שני שיקולים מנוגדים אלה נראה בעיניי, כי גובר האינטרס הציבורי, משום חומרתן הרבה של העבירות (נהיגה בלא רישיון, בידי מי שמעולם לא הוציא רישיון לכלי הרכב המדובר). כשם שפגע בעצמו באורח קשה יכול היה המשיב לפגוע באחרים, ומכאן חומרת העבירה, והחשיבות שבהעמדתו לדין של מי שחטא בכך. אגב כך אומר, כי לא יכולתי להסכים עם קביעתו של השופט קמא, לפיה הציבור הרחב איננו צריך לענישתו של המשיב על מנת להירתע מביצוע העבירות המדוברות. לדאבונו המציאות מוכיחה אחרת, ועבירות של נהיגה בלא רישיון, גם על ידי מי שמעולם לא הוציאו רישיון נהיגה, היו לתופעה נפוצה, והפגיעה שסופגים העבריינים עצמם, בגופם, עדיין לא הביאה לידי כך שלא יהיו מי שימשיכו לנהוג בלא רישיון נהיגה. ההרתעה צריכה, אפוא. במקרה שלפנינו נראה, כי חשובה גם הרתעתו של המשיב עצמו, שהרי הוא ממשיך לנהוג (התאונה ארעה, כזכור, בעת שנהג המשיב באופנוע, עליו אין הוא מחזיק רישיון נהיגה), וככזה הוא עשוי לעבור עבירות. על כך יש להוסיף את עברו התעבורתי של המשיב, הכולל - בין היתר - שלוש הרשעות בנהיגה בלא רישיון.

14. אף שאין עליי להידרש לשלב השלישי שבבדיקה התלת־שלבית, שהרי בשלב השני נכשלה החלטה של ההגנה, אעיר הערה אחת בהקשר זה, משלטעמי מתקיימת דיפוזיה בין השלב השני והשלישי ככל שהדבר נוגע לעניין שלפנינו. דבריי מכוונים לכך, שאחד מן "הסעדים" שעל בית המשפט לשקול אם לתיתם, הוא בהקלה בעונשו של הנאשם, משמע בתום משפטו. נראה בעיניי, ובכך אסכם את דבריי, כי הגשתו של כתב אישום מתבקשת בנסיבות העניין שלפנינו, משום האינטרס הציבורי שבהעמדה לדין של מי שנהג בלא רישיון נהיגה, והמענה לטענת ההגנה, הנגזרת ממצבו הגופני הקשה בעקבות התאונה, יהא בהקלה שהוא עשוי לקבל בעונשו, משום הפגיעה הגופנית הקשה שהוא הביא על עצמו בכך שנהג בלא רישיון."

10. בחנתי את חומרת העבירות המיוחסות למבקש והאינטרס הציבורי של העמדתו לדין אל מול מצבו הרפואי כפי שטען הסנגור ומצאתי כי נסיבותיו הרפואיות נסוגות בפני אינטרס זה. במקרה דנן המבקש נפגע בעצמו ונסיבות התאונה יכלו להיות קשות יותר במידה והיה פוגע גם באחרים. יתרה מזו, לא מצאתי כי נפל כל פגם

בהתנהלות המשיבה או כל נסיבות חריגות המחייבות ביטול כתב האישום. אין בהגשת כתב האישום כל סתירה מהותית לעקרונות של צדק והגינות.

11. טענותיו של המבקש בדבר מצבו הרפואי ונסיבותיו האישיות ושיקולי השיקום, הינן רלוונטיות בשלב של גזירת דינו של המבקש, במידה והוא אכן יורשע, ואין הן רלוונטיות לשאלת העמדתו לדין.

סוף דבר:

12. לאור האמור לעיל, איני מוצאת מקום להחיל את דוקטרינת ההגנה מן הצדק ועל כן הבקשה נדחית.

ניתנה היום, ח' אלול תשע"ד, 03 ספטמבר 2014, בהעדר הצדדים.